
ПРОГЛАШ

Издание на Филологическия факултет
при Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

кн. 1, 2017 (год. XXVI), ISSN 2367-8585

ОДЕСА КАТО КУЛТУРЕН ПАЛИМПСЕСТ ODESSA AS A CULTURAL PALIMPSEST

Odessa w literaturach słowiańskich. Studia. Redakcja naukowa: Jarosław Ławski i Natalia Maliutina, Biaystok-Odessa, 2016. // Одеса у слов'янских литературях. Студії. Ред. Ярослав Лавський, Наталя, Біаісток-Одеса, 2016.

Одеса като топос и като културно пространство досега не е привличала вниманието на писатели, литературоведи и културолози, поради което появата на сборника „Одеса в славянските литератури. Студии“ (2016) е знаково събитие в живота на града.

Сборникът представя резултатите от научните дискусии, осъществени в рамките на Първата международна научна конференция „Образът на Одеса в славянските литератури“ (Одеса, 12–13.09.2013), в която участваха учени от Украйна, Полша, Русия, България, Беларус и Аржентина.

Зад всяко изследване в този сборник стои многогодишният интерес на автора му към заявената тема. В резултат на това се е получила мащабна картина на научния дискурс, посветен на изучаването на естетическите принципи на *лингвопоетическото осмисляне на литературнохудожественния образ* на Одеса, на разкриването на авторските замисли и на разбирането на философско-културологичната функция на посочения феномен. Според приоритетните направления на изследванията статиите са разделени в четири блока: *Феноменът Одеса; Митология на града; Одеса през XIX век; Одеса през XX век.*

В първия блок са анализирани литературните образи на Одеса в украинската, полската, българската и други славянски литератури; изображението на града и жителите му от пътешественици от Изтока и Запада; Одеса в киното, живописа, музиката и др. „За научния и литературен живот на Ришельовския лицей в Одеса“ пише Валентина Мусий. Изследването съдържа редица малко известни факти както за учениците от лицей, така и за пребиваването на Адам Мицкевич в Одеса, който е поканен за преподавател в Ришельовския лицей, но поради липса на вакантно място не започва работа там. Интерес предизвиква компаратистичното изследване на Елена Налбантова „Одеса и темата за отчуждението в българската литература на 40-те 80-те години на XIX век“ с изричен акцент върху създаденото от Иван Вазов и Христо Ботев. За полската митология на Одеса говори Ярослав Лавски, който изучава историческия, политическия и геополитическите митове, представени в полското колективно съзнание, за да стигне до извода, че на ментално ниво образът на Одеса предизвиква положителни асоциации. В работата си „Образът на Одеса в стихотворенията на статив (поетическо виждане на художниците от втората вълна на одеския авангард)“ Наталия Малютина изучава съвпадението на зрителния и словесния образи на Черно море и Одеса. Авторката отбелязва, че поетите виждат Одеса като необикновен град-мечта, град-приказка.

В раздела „Митология на града“ става дума за мита Одеса в славянските култури в сравнение с облика му в западните култури. Анализират се митове и легенди за Потьомкинската стълба, за Одеския оперен театър и други. Необичайно е есето „Моята Одеса“ от Едуард Козарински (Буенос Айрес), който признава, че никога не е бил в Одеса, но по разказите на своята родена там баба е успял да пресъздаде в творбите си не само одеския колорит, но и атмосферата на града.

Третият раздел обединява статии, посветени на одеския културен живот през XIX в. Особено внимание е отделено на великите славяни Адам Мицкевич, Александър Пушкин, Леся Украинка,

Константин Паустовски, Иван Айвазовски. Заключителните статии в сборника изследват образа на морето в поезията на украинските неокласици през XX в. и топологията на Одеса в творчеството на Исак Бабел, Максим Миклин, Михаил Свитлица и Дмитрий Шупта.

Сборникът представлява интерес не само за изследователи, преподаватели и студенти, чийто научен интерес към Одеската тема е очевиден, но и за широк кръг читатели. Типографската и полиграфична култура на изданието е висока. Картината се допълва от разгърнати анотации на три езика и кратки справки за авторите. Особен колорит придават илюстрациите с изгледи от Одеса и фоторепортаж от конференцията.

Ирина Нечиталюк¹

Превод от руски – Елена Налбантова

¹ **Ирина Нечиталюк** (Irina Nechitalyuk) – доцент в катедра „Украинска литература“ на Филологическия факултет в Одеския национален университет „Иля Мечников“.